
Arnason, Johann P.: Historicko-sociologické eseje

ÁRNASON, Jóhann Páll. *Historicko-sociologické eseje*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010. Studie. ISBN 978-80-7419-027-8.

[KOUPIŤ](#)

Kniha obsahuje texty o sociální teorii a historické sociologii, napsané od konce 80. let do roku 2005. Týkají se tří tematických okruhů. Ve dvou textech se autor zabývá otázkami sociologické teorie a ukazuje, že zanedbané nebo málo známé přístupy ke stěžejním problémům - v daných případech koncepce jednání v neomarxistické filosofii praxe a úvahy o moci v díle Eliase Canettiho - mohou mít velký význam pro reorientaci teoretických diskusí. Pro oba tyto nevyužité zdroje platí, že nabízejí korektivy k hluboce zakořeněným redukcionistickým tendencím sociologického myšlení.

Nejobširněji, ve čtyřech statích, se rozebírá problematika modernity a modernizačních procesů. Celkový rámec pro tuto diskusi tvoří koncepce "různorodých modernit" (multiple modernities), a jak autor zdůrazňuje, jedná se o historicky situované procesy rozrůznění. Bez společného jmenovatele, složeného z vnitřně rozporných, variabilních a volně propojených základních struktur, by se nedalo o modernitě mluvit; konkrétní sociální a kulturní konfigurace moderního světa (autor pojednává o Japonsku a komunistické alternativě modernizace) jsou však podmíněny historickým pozadím a okolím.

Třetí tematický blok tvoří dva texty věnované otázkám srovnávací civilizaci analýzy. Toto odvětví současné historické sociologie se vyvinulo v úzkém kontaktu s novými historickými interpretacemi "axiálního věku" nebo "osové doby", tzn. období radikálních náboženských a intelektuálních inovací, které se odehrály v hlavních eurasijských kulturních centrech v posledním tisíciletí př. n. l. Teoretické argumenty formulované v tomto kontextu se pak staly východiskem pro širší pojetí vztahů mezi kulturními vzorci, sociálními strukturami a sociální změnou.